

Den anden del, som flere ordførere har været inde på – jeg tror, det bl.a. var fru Birthe Rønn Hornbech – var spørgsmålet om forholdet mellem at sikre retssikkerhed og også sikre mennesskelighed, og jeg er glad for – jeg tror, det også lå i fru Birthe Rønn Hornbechs ordvalg – at et balancepunkt også her er fundet. Ikke at vi dermed kan konstatere, at vi har det fuldendte system; det har vi ikke, det har vi med de videnskabelige undersøgelser fået konstateret, at vi ikke har. Men det tager vi nu hånd om, der skal nu foregå forhandlinger med amterne.

Hr. Peter Duetoft og andre var inde på spørgsmålet om udskrivningsaftalerne. Hvordan skal de fungere? Hvordan skal de udmøntes? Her kan der også være tvivl om retssikkerheden for de følsomme personoplysninger, som nu skal indgå i forbindelse med udarbejdelse af udskrivningsaftalen over for de kommunale myndigheder eller andre.

Formålet med det her – og hvis det ikke er fuldendt, så lad os tale om det undervejs – har været at sige: Når nogle i dag forlader vore psykiatriske institutioner, vore psykiatriske sygehuse, så er der en del af dem, der har brug for, at der sker en opfølgning og en fortsat behandling, men på et andet niveau. Derfor må vi ikke se, at man udskriver folk til ingenting, og at nogle falder igennem.

Jeg har heldigvis set eksempler på, at nogle udskrives og så glade og fro fortsætter en god tilværelse efter at have været under behandling eller indlæggelse på et psykiatrisk sygehus, men det er ikke reglen. Der er også de grupper, som i dag falder igennem, og som pludselig står på gaden, uden at nogen tager hånd om dem. Her ved vi jo godt, at der er tale om folk, der virkelig har brug for, at nogle tager hånd om dem, også når de kommer ud af det lukkede sygehussystem. Man kan jo også selv have vanskeligheder ved at acceptere det vilkår. Vi skal ikke stikke hinanden blå i øjnene og sige, at det her er mennesker, som har et fuldstændig realistisk billede af deres egen situation, for så sender vi nogle ud, hvor det kan ende med nogle tragiske situationer, og ofte vender de tilbage til det lukkede sygehussystem på en psykiatrisk afdeling.

Jeg synes, at vi skal drøfte det her nærmere, også gerne med de patientorganisationer, vi vil møde i Landstingssalen den 23. januar, med de behandlere, som også kommer til stede, men i høj grad også med Landsforeningen Pårørende til Sindslidende, som jo består af dem, der oplever, hvordan de pludselig som pårørende kan

stå hjælpeløse, når nogle bare lukkes ud, uden at der er et professionelt beredskab. Jeg tror, de fleste af os har været i kontakt med pårørende, der har oplevet mangel på støtte og opbakning.

Det er målet med det. Har vi ikke fundet den rigtige model, så ser vi på det. Her er en råskitse lagt frem.

Med de ord vil jeg gerne endnu en gang kvittere for en – synes jeg – konstruktiv og god start på en proces, der gerne skulle føre til, at Folketinget om føje tid – og det vil jo forhåbentlig sige inden denne samlings slutning – får vedtaget lovforslaget, således at vi vil være kommet det videre, end vi var med 1989-lovgivningen. Det er de rammer, vi nu også skal udfylde.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslagets overgang til anden behandling vedtoges uden afstemning.

Anden næstformand (Henning Grove):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

4) Første behandling af lovforslag nr. L 93: Forslag til lov om ændring af dyreværnsloven. (Forbud mod slagtning og aflivning af dyr uden bedøvelse).

Af Tom Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 28/11 96).

Sammen med denne sag foretoges:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 54:

Forslag til folketingsbeslutning om forbud mod rituelle slagtninger.

Af Pia Kjærsgaard (DF) m.fl.
(Fremsat 1/11 96).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Gennem de seneste år har spørgsmålet om rituelle slagtninger været genstand for en del debat. Der synes imidlertid undertiden at have været en tendens til at skære alle rituelle slagtninger over én kam. Debatten har derfor kunnet efterlade det indtryk, at alle rituelle slagtninger, også af større dyr, foregår uden bedøvelse af dyret.

Det er imidlertid ikke tilfældet. Tværtimod er realiteten den, at rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse kun udføres i mindre omfang, og når vi taler om kvæg, lam og får kun på et enkelt kreaturslagteri.

Islamisk Kulturcenter har i 1980'erne sagt god for rituelle slagtninger med forudgående bedøvelse ved hjælp af en ikkepenetrerende bolt-pistol eller et elbedøvelsesapparat. Rituelle slagtninger af dyr under disse former må i dyreværnsmæssigt henseende sidestilles med enhver anden form for slagting. Ved hovedparten af de rituelle slagtninger sker der således forudgående bedøvelse af dyret.

Den form for rituel slagting accepteres imidlertid ikke af det jødiske trossamfund samt i visse dele af det muslimske trossamfund.

Veterinærdirektoratet har om antallet af rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse oplyst, at der i 1994 blev slagtet i alt 5.500 stk. kvæg, lam og får. Det tal skal sammenholdes med det totale antal slagtede dyr, som i 1994 for kreaturers samt fårs og lams vedkommende var 850.000 stk.

Lovforslaget lægger op til at forbyde de former for rituel slagting af større dyr, som indebærer, at dyret ikke inden slagtingen bedøves. Det er efter min opfattelse ikke nogen let problemstilling, vi står over for. På den ene side har vi hensynet til i videst muligt omfang at sikre dyrene mod unødigt smerte, ulempe og angst, hensyn, der indgår som et grundlæggende princip på dyreværnsområdet, på den anden side må vi også have for øje, at rituelle slagtninger er et grundlæggende element i såvel de jødiske som de muslimske trossamfund, og det er derfor af afgørende betydning for disse trossamfund at kunne erhverve kød, som stammer fra dyr, der er slagtet i overensstemmelse med disse samfundes religiøse forskrifter.

Der er god grund til generelt at udvise varsomhed, når man sætter spørgsmålstejn ved berettigelsen af visse trossamfundes særlige krav f.eks. til slagtninger. For mit vedkommende

føler jeg i hvert fald, at en vis tilbageholdenhed og betydelig eftertanke er på sin plads, før Folketinget eventuelt skrider ind over for religiøse forskrifter om rituel slagting, der kan føres tilbage til Det Gamle Testaments Femte Mosebog, og som fuldt lovligt har været praktiseret her i landet i århundreder.

Jeg kan oplyse, at Rådet for Etniske Minoriteter over for Justitsministeriet har tilkendegivet, at man lægger betydelig vægt på, at adgangen til at udføre rituelle slagtninger fastholdes.

Vi har i Danmark en lang tradition for at udvise tolerance og åbenhed over for andre trossamfund og etniske grupper, og det er regeringens klare politik, at denne linje også fremover skal fastholdes. Hermed er naturligvis ikke sagt, at vi uden videre skal eller kan acceptere alt, blot det kan begrundes i religiøse eller kulturelle traditioner. Hvis sådanne traditioner strider mod grundlæggende værdier i det danske samfund, må vi naturligvis reagere imod, at disse traditioner praktiseres her i landet, men uden for dette område må vi vise tolerance over for andre religioners værdier, også selv om vi ikke umiddelbart kan forstå eller deler de bagvedliggende betragtninger.

Forslagsstillerne har i bemærkningerne til henholdsvis lovforslaget og beslutningsforslaget omtalt rituelle slagtninger som direkte dyremishandling. Det er stærke ord. Personligt føler jeg, at man bør være varsom med at tage så stærke ord i brug, medmindre man er på sikker grund.

Rituelle slagtninger blev indgående drøftet af Dyreværnsudvalget i betænkningen fra 1988, som ligger til grund for den nugældende dyreværnslov. Dyreværnsudvalget havde til brug for sine overvejelser inddraget de videnskabelige undersøgelser, som på daværende tidspunkt var tilgængelige. Disse undersøgelser gav imidlertid ikke noget entydigt svar på, om rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse kan anses for en forsvarlig slagtemetode.

Princippet i denne rituelle slagtemetode er, at der ved en hurtig overskæring af begge halspulsårer og halsvener indtræder et hurtigt blodtryksfald. Herved mister dyret bevidstheden og dermed smertesansen, og dyret dør på grund af blodtabet. Tidligere tyske undersøgelser har bekræftet, at dyret mister bevidstheden omgående eller meget hurtigt efter halssnittets udførelse. Nyere videnskabelige undersøgelser har imidlertid påvist forhold, der kunne pege i retning af, at dyret ikke i alle tilfælde mister bevidstheden umiddelbart efter, at halssnittet er blevet udført.

Det Veterinære Sundhedsråd udtalte i forbindelse med gennemførelsen af den nuværende dyreværnslov, at det må antages, at halssnittet meget hurtigt medfører bevidstløshed og dermed tab af smertesans. Det etiske råd vedrørende husdyr konkluderede, at dyrene ikke påføres større lidelser ved rituelle slagtninger end ved den sædvanlige slagtemetode. Rådet fandt endvidere, at de rituelle slagtninger, der finder sted uden forudgående bedøvelse, kunne anses for etisk forsvarlige, under forudsætning af at dyret blev anbragt og fastholdt i en godkendt boks, hvor dyret slagtes og aflødes i opstående stilling. På den baggrund fandt et flertal af Dyreværnsudvalget ikke tilstrækkeligt grundlag for at anbefale et forbud mod disse rituelle slagtninger.

Dyreværnsrådet har tidligere over for Justitsministeriet givet udtryk for, at man ikke finder det dyreværnsmæssigt acceptabelt at slagte dyr uden forudgående bedøvelse. Rådet har på den baggrund anført, at det, hvis sådanne former for slagtninger efter jødisk eller islamisk ritus accepteres, må kræves, at der opstilles en række nærmere betingelser herfor.

Justitsministeriet har bl.a. derfor i den gældende bekendtgørelse fra 1994 om slagtning og aflivning af dyr stillet en række krav, herunder krav om overvågning ved dyrlæge og krav om anvendelse af særligt godkendte bokse.

Man kan vel med rette sige, at vi dag står i samme skisma, som man gjorde, da spørgsmålet om rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse var oppe i 1991 i forbindelse med vedtagelse af dyreværnsloven. På den ene side har vi hensynet til i videst muligt omfang at sikre dyrene mod unødigt smerte, ulempe og angst, og på den anden side må vi tage i betragtning, at rituelle slagtninger er et grundlæggende element i såvel de jødiske som de muslimske trossamfund.

Der er med andre ord tale om en ganske kompleks problemstilling, hvor forskellige hensyn og holdninger på hver sin måde gør sig gældende. Det er i den sammenhæng vigtigt, at vi har et bredt og alsidigt beslutningsgrundlag, hvor vi i videst muligt omfang inddrager vurderinger også fra sagkyndige på området.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at slagtning af dyr rummer en række etiske aspekter, og jeg har derfor bedt Dyreetisk Råd om at komme med en udtalelse om rituelle slagtninger. Jeg har herudover anmodet Dyreværnsrådet om at uddybe rådets tidligere udtalelser om rituelle slagtninger.

Jeg synes, der er god grund til at afvente disse udtalelser, før vi gør op med os selv, om der er anledning til at skride ind over for rituelle slagtninger uden forudgående bedøvelse, eller om der kan være behov for eventuelt at iværksætte nogle mindre indgribende initiativer på feltet i tråd med dem, der blev indføjet ved sidste revision om boksen, om, at den såkaldte kastning blev opgivet.

I den forbindelse bør også nævnes, at der for nylig i medierne har været omtalt en mulig alternativ slagtemetode. Jeg er ikke nærmere bekendt med den, og jeg ved ikke, om den kan accepteres af de religiøse trossamfund, eller om der kan være nogle veterinære indvendinger imod metoden. Men det viser, at der foregår forskning og måske også debat i de religiøse trossamfund om mulige alternativer til de eksisterende slagteformer.

Forslagsstillerne anfører i øvrigt, at kun de færreste civiliserede lande accepterer rituel slagtning af ikkebedøvede dyr. Det er ikke korrekt. Det er rigtigt, at enkelte europæiske lande, nemlig Sverige, Norge, Finland og Schweiz, har forbud mod rituelle slagtninger uden bedøvelse. Disse lande tillader dog import af sådanne produkter af hensyn til medlemmerne af de berørte religiøse samfund. I øvrigt accepteres og foretages rituelle slagtninger uden bedøvelse mig bekendt i alle andre europæiske lande. Et forbud mod disse rituelle slagtninger vil således utvivlsomt blot føre til, at kødet fra dyr, der er slagtet rituel uden forudgående bedøvelse, bliver importeret fra nogle af de øvrige EU-lande.

Jeg finder afslutningsvis anledning til at fremhæve, at de omtalte rituelle slagtninger her i landet kun må udføres på et eksportslagteri. Herved er der garanti for, at slagtingerne altid overvåges af en dyrlæge, som har pligt til at gribe ind, hvis der sker fejl i forbindelse med slagtingen.

Jeg medgiver, at der skal træffes et vanskeligt valg i denne sag, men på det foreliggende grundlag finder jeg ikke, at der foreligger oplysninger, der ensidigt godtgør, at denne form for rituel slagtning skulle være dyreværnsmæssigt uforsvarlig. Under hensyn hertil og til de tungvejende hensyn til de jødiske og muslimske trossamfund kan jeg ikke give hverken forslaget fra Fremskridtspartiet eller forslaget fra Dansk Folkeparti min tilslutning.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg synes, det var en tale med utrolig mange forbehold – på den ene side og på den anden side. Jeg vil godt opfordre justitsministeren så stærkt, som jeg overhovedet kan, til at tage ét eneste hensyn, og det er til dyrene. Jeg synes, det her drejer sig om dyremishandling; jeg vil godt fastholde det udtryk.

Jeg kan så sige til justitsministeren, at jeg faktisk er blevet inviteret til at overvære en rituel slagting på det eneste slagteri, der foretager disse rituelle slagtinger, og det besøg vil finde sted, inden behandlingen af disse forslag er slut. Og derefter tror jeg, at jeg i hvert fald mere kvalificeret end justitsministeren kan gå ind i denne debat.

Dernæst vil jeg godt sige til justitsministeren, som kom med nogle korrekte udtalelser om, at der er nogle alternative måder, som i øjeblikket bliver debatteret, at jeg har haft kontakt med Dyr lægeforeningen, som anbefaler det, der hedder en »crash knocker«-metode, altså den metode, som justitsministeren også var lidt inde på, og som er accepteret af det muslimske trossamfund – men det finder stadig væk sted uden bedøvelse, og det gælder desværre også halal-slagtingerne – men desværre ikke af det jødiske samfund.

Jeg synes, det er en opgave at presse på for, at man dog finder en løsning og ikke bare endnu en gang udskyder det her problem, som det er sket hver evig eneste gang, vi har diskuteret dyreværnslov eller andet.

(Kort bemærkning).

Niels Højland (FP):

Jeg vil da sådan set sige tak til justitsministeren for den tale, han holdt her, for jeg synes, den åbner mulighed for en seriøs behandling af disse her forslag.

Jeg kunne godt høre af justitsministerens tale, at der var nogle ting, som han ikke var så glad ved, og jeg vil da godt spørge justitsministeren, hvordan man vil stille sig over for de dyrlæger, der siger: Vi vil ikke overvære den form for slagtinger. Det vil vi altså have med i vores overenskomst. Vi vil ikke miste vores arbejde på grund af det her, men vi vil have det taget op. Vi kan ikke overvære disse slagtinger.

Jeg er blevet ringet op anonymt af flere slagteriarbejdere, som overværer den form for slagting. De tør heller ikke at sige noget, for så mister de måske deres arbejde. Hvordan vil man

gribe det problem an? Vil man tage hensyn til dem, hvis man nu siger, at den form for slagting skal foregå?

Det vil jeg også gerne have, at vi tager med i vores diskussion i udvalgsarbejdet, hvis det her parlament fortsat vil – som jeg også har kaldt det, for det mener jeg, det er – legalisere dyrplageri. Det er min inderste overbevisning. Det er stærke ord, siger justitsministeren, men dem står jeg selvfølgelig ved.

Men jeg er glad for justitsministerens tale her i dag.

Else Marie Mortensen (S):

Selv om jeg efterhånden har nået at deltage i mange debatter om dyrs forhold – tremme grise, hundehaler og lign. og forsøgsdyr – så er det første gang, jeg skal deltage i en debat over temaet rituelle slagtinger, og derfor har jeg selvfølgelig også været nødt til at læse forhandlingerne fra tidligere debatter om dette emne, korrespondance, der har været tilgængelig, og artikler om emnet.

Det fremgår meget tydeligt af den viden, jeg har haft mulighed for at indsamle, at der er utrolig mange indgangsvinkler til spørgsmålet om rituelle slagtinger. Som justitsministeren har været inde på, er der en vinkel, der hedder respekt for den grundlovssikrede trosfrihed i Danmark, der kan være økonomiske hensyn til producenter af kød, og der kan være det dyrevelfærdsmæssige aspekt. Og så er jeg i øvrigt ikke i tvivl om, at andre nok har andre indfaldsvinkler til emnet.

Jeg kan fuldstændig tilslutte mig justitsministerens bemærkninger om, at der er tale om en særdeles kompleks problemstilling, og så vil jeg i øvrigt forsøge at begrænse mit indlæg som ordfører til det dyrevelfærdsmæssige.

Jeg kan konstatere, at de tilladelser, der gives til rituelle slagtinger i Danmark, og kontrollen med dem er i overensstemmelse med EU's Rådsdirektiv fra 1993. Jeg må også konstatere, at Det Veterinære Sundhedsråds anbefaling fra 1988 om at ophøre med at anvende den forældede kastemaskine i forbindelse med rituel slagting er blevet fulgt.

Det fremgår efterfølgende, at et flertal i det daværende Etske Råd vedrørende husdyrhold har anset det for etisk forsvarligt at udføre de slagtinger uden bedøvelse, som finder sted efter jødisk og islamisk ritus på enkelte eksportslagterier, og som har karakter af enkeltslagtinger. Man har anerkendt, at de vil kunne

anses for etisk forsvarlige, når alle dyr anbringes og fastholdes i en boks, der er godkendt af de ansvarlige myndigheder, og hvor dyrene slagtes og afløder i opretstående stilling.

Uanset de forsikringer blusser denne selvfølgelig meget følelsesladede debat op med jævne mellemrum. For mig er det efter gennemlæsningen af diverse kildematerialer, faglige artikler og undersøgelsesresultater, klart, at der ikke er nogen entydig konklusion.

Der er undersøgelser og endda forskning, som hævder, at aktivitet i hjernebarken ophører hurtigere ved rituel slagtning end ved almindelig bedøvelse med boltipistol, uanset motorisk aktivitet hos det pågældende dyr. Jeg skal skynde mig at sige: Det har jeg ikke forstand på. Og præcis fordi jeg er helt overbevist om, at det er der heller ikke mange andre i dette Folketing, der har, så synes jeg, at justitsministerens bemærkninger og afgørelse om at afsøge markeder for nye forskningsresultater, nye undersøgelser og eventuelle nye metoder ved udtalelser fra Det Dyreetiske Råd og Dyreværnsrådet er både klog og rigtig. Der kan jo være udviklet nye metoder, og det kan være, at nye metoder er under udvikling, og der kan være foretaget undersøgelser, som vi endnu ikke har haft lejlighed til at stifte bekendtskab med.

Og på det grundlag afviser Socialdemokratiet støtten til de to forslag.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg har fuld forståelse for, at man siger, at der er mange forskellige synspunkter om det her, og nogle siger det ene, og nogle siger det andet. Men jeg synes bare, det skal med på et tidligt tidspunkt i denne debat, at der jo står i dyreværnsloven, at dyr skal aflives så humant og så hurtigt som overhovedet muligt.

Det, der jo så sker, og det synes jeg er værd at understrege i forhold til slagtninger uden bedøvelse, er, at der gives dispensation. Det er det, jeg har så svært ved at forstå, at man faktisk giver dispensation fra en lov, som vi ellers har og overholder. Ellers kunne vi jo lige så godt indføre denne slagtemetode, hvis der virkelig er nogen, der finder, at den nærmest er mere human end den, vi ellers kender noget til.

Men det er bare for i denne debat, som jeg finder umådelig vigtig, at understrege, at der gives altså en dispensation fra gældende lov.

(Kort bemærkning).

Else Marie Mortensen (S):

Jeg må indrømme, at jeg synes, fru Pia Kjærsgaards begrundelser og bemærkninger til det forslag, som er fremsat af Dansk Folkeparti, har forvirret mig lidt ved gennemlæsningen, og det kunne jeg så godt tænke mig at stille et spørgsmål til fru Pia Kjærsgaard om.

Det er nemlig sådan, at beslutningsforslaget ender med sætningen »... der indebærer et absolut forbud mod enhver rituel slagtning af husdyr uden bedøvelse.«

Efterfølgende bruger fru Pia Kjærsgaard stort set alle bemærkningerne til forslaget til at argumentere omkring kyllinger. Jeg vil gerne oplyse fru Pia Kjærsgaard om, at kyllinger rent faktisk bliver bedøvet, inden de slagtes halal.

Og så mener jeg, at der bliver god mulighed for at få belyst fru Pia Kjærsgaards bemærkning til mig, når vi får de svar tilbage, som jeg er sikker på, at justitsministeren vil sikre os, når han får svar fra Dyreetisk Råd.

Inge Dahl-Sørensen (V):

Vi har det synspunkt i Venstre, at det er afgørende for os, når man skal debattere forslag, som her er fremsat af Dansk Folkeparti og Fremskridtspartiet om slagtning af dyr, at det alene er et spørgsmål om etik.

Vi anerkender, at slagtning af dyr er en nødvendighed i vores fødekæde. Til gengæld har vi det ubetingede krav, at man skal behandle dyr ordentligt, mens de lever, og at man ved slagtning ubetinget skal sikre, at dyret lider mindst muligt. Det betyder for det første, at hvis smerte kan undgås, så skal det sikres, og at døden skal indtræde hurtigst muligt.

Disse hensyn er det afgørende for Venstre og vil være baggrunden for vores deltagelse i et udvalgsarbejde.

John Vinther (KF):

Om formålet med disse to forslag, som indeholder et forbud mod rituelle slagtninger uden bedøvelse, skal jeg slå fast, så det ikke kan misforstås, at Det Konservative Folkeparti har den holdning, at vi ikke vil acceptere, at dyr lider. Vi vil heller ikke acceptere, at dyr slagtes og aflødes på en måde, der påfører dem helt unødvendig lidelse. Derfor er vi i princippet helt enige i de to forslag.

Når det er sagt, så er jeg også nødt til at sige, at jeg synes, der hersker nogen uklarhed om, hvordan de rent faktiske forhold er. Vi har vel

alle fået en del henvendelser fra slagterier, der praktiserer disse rituelle slagtninger, og de påstår jo nogenlunde hårdnakket alle sammen, at der sker en eller anden form for bedøvelse. Det vil vi meget gerne have afklaret under udvalgsbehandlingen.

Vi mener også, at det er betimeligt, at vi afventer indstillingen i de redegørelser fra Dyreværnsrådet, som justitsministeren var inde, inden vi kommer med en endelig stillingtagen.

Men som sagt, vi er i princippet fuldstændig enige med forslagsstillerne.

Margrete Auken (SF):

Det er vi sådan set også i SF.

Vi har det problem, at især Dansk Folkepartis forslag er sovset ind i en så ubehagelig snask af racisme, at det er svært at gå ind og sige noget som helst pænt om det forslag. Det er så ubehageligt at læse. Men når det er sagt, så skal det jo ikke gå ud over dyrene, at de har fået sig sådan nogle tvetydige forsvarere i denne sag. Det kan ikke være dyrenes skyld, at det er gået sådan.

Vi mener faktisk også hos os, at vi kun kan have et sæt regler i dette land. Vi kan ikke have to sæt regler. Hvis det ikke er dyrplageri, så skal alle have lov at gøre det. Og hvis det er dyrplageri, så kan det ikke nytte noget, at vi leverpostejdanskere er de eneste, der ikke må. Argumentet med, at så importerer man bare, har vi jo også brugt i en række andre tilfælde. Det håber jeg altså ikke regeringen vil bruge i sådan nogle sammenhænge her: At fordi det foregår andre steder, så skal vi også gøre det.

Jeg vil nok sige, at det, som især bekymrer mig, er det brev, jeg går ud fra at alle har fået fra Kuwaits ambassadør, som vil gøre opmærksom på, at vi kan miste store eksportmarkeder, hvis vi ikke eventuelt går med til, at bedøvelse helt forsvinder også fra de muslimske slagtninger. Det er altså meget, meget uheldigt, at man går ind og siger, at der er to sæt regler i dette land.

Hvis Det Mosaiske Troessamfund kan overbevise os om, at det ikke er dyrplageri, så er det fint nok for mig, så skal det være tilladt, men så skal det være tilladt for alle. Det må være vores udgangspunkt i denne sag, og indtil videre har det jo været reglen i Danmark, at dyr skal bedøves. Der har været nogle formuleringer, som jeg meget gerne vil tilslutte mig, om, at ved langsom død skal dyret være bedøvet.

Jeg vil også kommentere argumentet med at henvise til, hvad der måtte stå i Femte Mosebog. Hvis vi tog Femte Mosebog og alt det, der står i

den, så tror jeg ikke, der er ret meget andet, vi uden videre vil overtage i dag.

Hvis der er ting i det, som vi vil overtage, så overtager hele det danske samfund det. Vi kan ikke have to sæt moralregler i dette Folketing og dette samfund. Derfor vil vi også fra SF's side sige, at nu må vi se, om vi kan finde frem til, hvad der er af belæg for, at vi ikke skulle være dyrplagere eller skulle være dyrplagere. Og så er det dyrene, vi tager hensyn til, for denne lov handler om dyrene, på samme måde, som vi også har snakket om med mennesker. Man kan sige, mennesker har forrang for dyr. Det vil jeg godt gå med til, men ikke så meget, at vi siger, at vi vil rime vores frisind på dyrenes bekostning; så kan man gøre det på sin egen bekostning, det er noget mere sømmeligt.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg vil sige, jeg synes, det er ganske utroligt, hvad man kan slippe af sted med at sige fra Folketingets talerstol, og jeg vil godt tilbagevise fru Margrete Auken og sige, at det var en ufor-skammet, uanstændig bemærkning, som jeg naturligvis skal tage afstand fra, og så gider jeg i øvrigt ikke beskæftige mig mere med fru Margrete Auken.

Så vil jeg godt sige til fru Else Marie Mortensen, at jeg synes, man skal forholde sig til, hvad der står i selve forslaget. Det er jo sådan – det ved jeg i hvert fald – at udvalget rent faktisk er blevet inviteret til at se et fjerkræslagteri. Det synes jeg, vi skal tage imod, og jeg synes, det er fint, at man kan få lov til at se det. Det, der jo er problemet – og det er så til hr. John Vinther, der gerne lige vil finde ud af, hvordan det her fungerer – er, at rituelle slagtninger uden bedøvelse på store dyr finder sted på NV-OX i Slagelse, og det er stort set lukket land.

Jeg har provokeret så meget, at jeg får lov at komme og besøge det, men min vurdering er, og det, jeg har hørt, er, at ingen i øvrigt kan få lov at komme ind og se det. Hvordan vil man så bære sig ad med det? Vil man stadig væk bare indhente udtalelser fra såkaldte eksperter?

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg er da ganske enig i fru Margrete Aukens bemærkninger om racisme, og det skal jeg være med til at dokumentere, når jeg skal holde min ordførertale.

Må jeg så ikke sige til fru Margrete Auken, at selvfølgelig er der ikke tale om dyrplageri. Det er da ganske givet, og det skal jeg også nærmere redegøre for i min ordførertale. Men fru Margrete Auken er jo altså ikke uvidende om og slet ikke efter at have hørt justitsministerens tale, at der så sent som i 1988 fra så at sige samtlige dyreetiske og tilsvarende råd er vedtagelse om, at det ikke er dyrplageri. Så meget nyt er der altså ikke sket siden 1988. EU har efter årelang behandling af sagen – en meget grundig behandling – så sent som i december 1993 også godkendt, at der ikke er tale om dyrplageri.

Men så synes jeg altså også, at det er væsentligt for mig at nævne, at da der sidst var stor debat her i landet om det i 1950'erne, var det daværende kirke- og kulturminister – jeg kan ikke huske, hvad fru Bodil Koch var på det tidspunkt – Bodil Koch, der satte ind for at give den dispensation. Så selvfølgelig gælder der ikke to slags moral her i landet eller to slags regler. Der gælder kun de regler, som dette hus har vedtaget efter meget grundig gennemgang og undersøgelse.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Bare lige for tydelighedens skyld: Hvis vi vedtager, at det ikke er dyrplageri, så skal alle have lov. Det er såmænd bare det, jeg vil sige.

Vi laver ikke en særregel for nogen. Hvis det danske Folketing slår fast, at det her er o.k., så er det o.k. for alle, ellers kan vi ikke se os selv i øjnene mere.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jamen heri er jeg da ganske enig med fru Margrete Auken – selvfølgelig. Hvis der findes dispensationsregler og de er gode nok, så må de selvfølgelig kunne benyttes af alle. Det kan der ikke herske tvivl om. Så det er da dejligt, at vi kan mødes på det område.

Bjørn Elmquist (RV):

Vi har to hensyn i denne sag fra Det Radikale Venstre, og når jeg nævner dem, så skal jeg selvfølgelig tage den ene først, for jeg kan ikke sige samme ting på en gang om to forskellige ting. Men vi har hensynet til dyrene, og vi har også hensynet til de mindretal, trosretninger, som findes i Danmark. Derfor vil vores mål i denne sag være, at vi tager hensyn til dyrene og samtidig tager hensyn til, at disse slagtninger kan finde sted.

Vi mener, at den balance, som skal findes på dette område, har været forsvarlig efter vore hidtidige præmisser at dømme. Vi ser hen til, at den udtalelse, som justitsministeren omtalte i sit meget lange og meget grundige indlæg her fra talerstolen for lidt siden, enten kan bekræfte os i vor hidtidige balance eller fremlægge ny viden. Hvis det er tilfældet, så må vi jo prøve at finde balancen et andet sted.

Bent Hindrup Andersen (EL):

Enhedslisten ønsker, at dyreværnslovens § 13 om, at den, der afliver dyr, skal sikre, at dyret aflives så hurtigt og smertefrit som muligt, bliver efterlevet. En hurtig aflivning betyder f.eks. at hovedet øjeblikkelig adskilles fra kroppen som ved mange slagtekyllinger. En smertefri aflivning betyder, at en langsom aflivning skal ske under bedøvelse. Denne generelle præcisering vil vi gerne have i dyreværnsloven. Jeg mener imidlertid, at en sådan præcisering ikke skal knyttes til politiske slagtninger. Det sender et uacceptabelt politisk signal, at vi forfølger fremmede kulturer.

På samme måde accepterer vi jo herhjemme en helt uacceptabel lidelse for dyrene, en lidelse, der er knyttet til den danske kultur at gå på jagt. Her tænker jeg på det enorme antal anskydninger af dyr, der er konstateret i forbindelse med den danske jagtkultur. Det er min holdning, at findes der ikke en løsning på disse anskydninger, så kan resultatet blive, at der også må sættes en stopper for jagt. Det er den konsekvente holdning, vi har til dyrevelfærd, og hvis ikke denne holdning kan støttes af forslagsstillerne, så viser det alt for tydeligt, at det egentlige ærinde for forslaget ikke er at komme dyrenes lidelser til livs, men at jagte de fremmede kulturer.

Afslutningsvis skal jeg sige, at jeg er enig med fru Margrete Auken forstået på den måde, at hvis vi får dokumentation for, at f.eks. det at snitte hurtigt er en øjeblikkelig bedøvelse, så kan det f.eks. rubriceres under bedøvelse, men jeg er enig med fru Margrete Auken i, at vi kun skal have ét regelsæt her i landet.

Så må vi se under udvalgsarbejdet og gerne med dokumentation, om der kan være andre måder at bedøve på end dem, vi umiddelbart kender herhjemme med diverse boltpistoler og med CO₂-bedøvelse. Jeg er ikke selv personlig meget for den elektriske bedøvelse, der foregår i forbindelse med de muslimske slagtninger af kyllinger. Det synes jeg er diskutabelt, men den

kunne vi jo så bl.a. undersøge nærmere under det kommende udvalgsarbejde.

Men som sagt så ser vi gerne, at der bliver ensartede regler, at man kommer væk fra, at man skal dispensere fra noget, som vi betragter og har fået dokumentation for er unødigt lidelse for dyrene, og går over til en samlet lov, der gælder for alle slagtingerne herhjemme.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Jeg synes, det var positivt, hvad Enhedslistens ordfører sagde, og jeg synes, at bortset fra en enkelt har det drejet sig om dyrene, og jeg synes, det er godt, at Folketingets ordførere forholder sig til det.

Jeg vil godt sige til hr. Bent Hindrup Andersen, at jeg er fuldstændig enig i hans kritik af anskudt vildt. Nu synes jeg ikke lige, det hører debatten til, men bare for at der ikke skal være tvivl, så synes jeg, at det også er noget, man absolut skal være opmærksom på. Jeg ved heldigvis, at jægerne er klar over, at fortsætter det, vil Folketinget ikke acceptere det. Det synes jeg er vigtigt.

Så er jeg specielt glad for den bemærkning fra hr. Bent Hindrup Andersen om kyllingeslagtingerne. Jeg synes egentlig, det er angribeligt, hvis de ikke bliver slagtet på en human måde, hvad enten det drejer sig om små eller store dyr, og de strømførende bade synes jeg heller ikke er acceptable.

Endnu en gang min opfordring til, at udvalget følger op på de invitationer, der ligger fra slagterier, og simpelt hen ser, hvordan det foregår. Det synes jeg ville være et godt element i udvalgsarbejdet.

Arne Melchior (CD):

De emner, der er rejst i de to foreliggende forslag, kan man selvfølgelig til enhver tid tage op til debat. Det er klart. Der skal ikke være noget, der er skjult. Der skal ikke være noget, der er hemmeligt. Det er helt relevant at kunne snakke om de ting, og det bliver der også med passende mellemrum.

Selvfolgelig kan man undre sig over, at det er lige den sag, som de to forslagsstillere har taget op, og netop ikke sagen om jagt. Jeg står her med en rapport fra Danmarks Miljøundersøgelser fra efteråret 1996. Den hedder »Anskyndning af vildt«, og den sag har været fremme i medierne både de trykte og de elektroniske i stort

omfang hele efteråret igennem, og det er dokumenterbart, at der er flere hundrede tusind edderfugle til enhver tid, der flyver rundt over vort land med hagl i kroppen, og at der er snevevis af tusind, formentlig over hundrede tusind stykker firbenet vildt, som løber rundt med hagl i kroppen. Men det har ikke interesseret forslagsstillerne i første omgang, og det kan man jo forstå, når man ser, hvad det er, de står for, disse forslagsstillere.

Den 14. november 1996 havde fru Pia Kjærsgaard en artikel i Politiken, hvori der stod, at de, der vil have slagtet deres kød efter en metode, der tenderer mod mishandling, må lade det ske i deres hjemlande. Og i 1992 skrev den anden ordfører – altså fra Fremskridtspartiet – at han anbefalede jøder og muslimer, der ikke ville spise normalt slagtet kød, at blive vegetarer eller at rejse hjem.

Jeg skal oplyse, at mine tiptipoldeforældre er født i København. Jeg har faktisk en bedstemor, der er født i Fåborg, og min far er født i Fredericia, og jeg selv bor i København, og jeg overholder dette lands love, så vidt det er mig muligt, til punkt og prikke. Og jeg vil gerne vide, hvad det er for et hjemland, disse injurierende, racistiske udtalelser vil have mig sendt til. Det er ufor-skammet, og det burde ikke finde sted.

Der står også i »Bevingede ord«: Man merkt die Absicht und wird verstimmt. Man mærker, hvor det snerper henad. Jeg gentager, emnet kan selvfølgelig til enhver tid tages op, men baggrunden viser klart, som fru Margrete Auken var inde på, hvad hensigten er.

Må jeg så ikke sige, når fru Margrete Auken ikke vil købe hele Femte Mosebog, at den hører faktisk til den Bibel, som hun har studeret så nøje. Vist står der grumme ting i Gamle Testamente. Der står minsandten mange grumme ting i Nye Testamente. Ikke desto mindre er den samlede Bibel den danske luthersk-evangeliske folkekirkes Bibel. Og så kan man lide, hvad man vil eller ikke vil, men jeg vil gerne sige, at denne Bibel – og det gælder også Koranen – er fuld af dyreetik og kærlighed til dyrene. Jeg skal bare minde om fjerde bud, helligdagsbudet, hvor der står, at hviledagen gælder dig og din søn, det er altså familien, og din tjener, det er det sociale aspekt, og dit husdyr, det er dyrekærlighed. Det står i budet.

Det står i den samme skrift, at hvis nogen ser et dyr, der er lastet med for tung en byrde, så er det enhvers pligt at aflaste dette dyr. Lystjagt er i jødedommen forbudt. Så får vi altså ikke noget

med disse haglanskydninger. Der står: Du må ikke koge et kid i dets moders mælk, og i Tal-mud står der, at man skal huske, at dyrene, ja, selv et insekt, er skabt før mennesket, så mennesket ikke skal blive hovmodigt på dyrenes bekostning.

Disse bøger og disse regler syder af dyrehumanisme og af etik over for dyrene. Et sådant system anerkender ikke nogen form for dyrplageri, ikke nogen form, der tenderer mod mishandling. Jeg skal gøre opmærksom på, at de jødiske slagtere er universitetsuddannede og til enhver tid står under kontrol af den stedlige rabbiner.

Men igen, det kan diskuteres til hver en tid. Man kan stadig lære nyt, og landets lov er lov, vil jeg gerne sige til både hr. Hindrup Andersen og til alle andre, der har været inde på det. Det er da klart, landets lov er lov. Det er også en jødisk læresætning. Og jeg kan glimrende anerkende ministerens tale og ser da også med interesse på, hvad han efterhånden vil komme frem til.

Men jeg vil gerne give to citater, som er så nye, at de er fra 1988. Den 4. maj skriver Det Veterinære Sundhedsråd i sin udtalelse:

»Rådet finder den beskrevne slagtemetode for dyreværnsmæssig forsvarlig, idet det skal tilføjes, at Veterinærdirektoratet har opstillet betingelser og vilkår for meddelelse af tilladelse til metodens anvendelse.«

Og det siger sig selv, at disse betingelser er fuldt ud opfyldt af dem, der foretager den pågældende slagtning.

Videre fra Det Veterinære Sundhedsråd siges der:

»På baggrund af rådets observationer fra besigtigelsen må det antages, at det akutte blodtryksfald i forbindelse med overskæring af begge halspulsårer og venter medfører meget hurtig bevidstløshed og dermed tab af smertesans.«

Det er altså eksperter, der tør udtale det for knap 10 år siden, og nok går videnskaben frem, men så meget nyt er der vel ikke sket.

I samme år, 1988, udtaler 12 ud af 14 medlemmer af det daværende Ethiske Råd vedrørende Husdyr, hvoraf 4 er professorer på området:

»Rådet vil ikke anbefale, at disse religiøse samfund fratages denne mulighed, idet rådet er kommet til den konklusion, at dyret ikke påføres større lidelser herved end ved den sædvanligt praktiserede slagtemetode.«

Og videre hedder det:

»Rådet finder, at de slagtninger uden bedøvelse, som finder sted efter jødisk og islamisk ritus på enkelte eksportslagterier, og som har karakter af enkeltslagtninger, vil kunne anses for etisk forsvarlige, når alle dyr (. . .) anbringes og fastholdes i en boks, der er godkendt af de ansvarlige myndigheder.«

Og det sker selvfølgelig.

Det var altså i 1988, og som jeg før i en kort bemærkning oplyste, har EU lavet et direktiv, som har dato december 1993, men det er da muligt, at forslagsstillerne er klogere. At de ikke er anstændige, er jo ikke ensbetydende med, at de ikke har stor erfaring i, hvordan man slagter bedst.

Jeg skal så oplyse, at der for tiden er en forhandling mellem Dyrslægeforeningen og overrabbiner Bent Lexner, som drejer sig om de forsøg og de muligvis nye opfindelser, som skulle foreligge – det vil vise sig efterhånden – og som, hvis de er bedre end hidtil anvendte metoder, selvfølgelig vil blive benyttet. Men som sagt er der en forhandling om det, og det vil justitsministeren sikkert også få lejlighed til at orientere sig om i sit arbejde, som han har tilsagt.

Må jeg ikke udtale umisforståeligt, at der til dato ikke foreligger noget som helst, som berettiger til at tale om dyrplageri eller mishandling.

Det er aldrig hyggeligt at se en slagtning, og man kan ikke, som en tidligere ordfører sagde, forlange, at hovedet skal skilles fra kroppen. Jeg ved ikke, hvad det er for en mangel på viden om, hvordan slagtning af store dyr foregår. Men altså, hvis der nogen sinde skulle opstå tvivl om jødisk og islamisk slagtning, er jeg sikker på – uden at jeg har bemyndigelse til at tale på nogen af trossamfundenes vegne, for jeg er ikke valgt af nogen af dem – at de også vil forbyde enhver form for slagtning, som ikke er så pinefri for dyrene, ikke er så hurtig som muligt for dyrene. Og hvad fjerkræ angår, som der er ofret mange ord på i bemærkningerne, så har jeg aldrig hørt anfægtet slagtningen af fjerkræ i dette land fra nogen side.

Må jeg så også sige, at nok skal vi da ikke lade dyreetik eller anden form for etik – skønt vi vistnok indimellem gør det nogle af os – være påvirket af eksportinteresser. Men jeg skal lige gøre opmærksom på, at det vil komme Danmark ganske dyrt at stå, hvis vi havde andre regler end så at sige hele verden og alle EU-landene. Det er da helt oplagt.

Og når der i det ene sæt bemærkninger står, at et flertal af civiliserede lande ikke tillader dis-

se slagtemetoder, så var ministeren så flink at sige, at det ikke er rigtigt. Jeg tør da godt sige, at det er en bragende usandhed, idet der findes kun fire lande. Jeg ved ikke, hvor mange civiliserede lande forslagsstillerne egentlig regner med, men lad os sige, der er 80 – det er vel minimum – så er det altså 5 pct. af dem. Så kan man jo ikke sige, at de fleste af de civiliserede lande ikke tillader denne form for slagtning. Det er mundsvejr. Der er en god portion ondsindethed i det, men jeg er glad for ministerens og regeringens stilling – også for enkelte af ordførerne, og jeg ser i tryghed og fuld kærlighed til ethvert levende væsen frem til de undersøgelser, som efterhånden må blive forelagt Folketinget.

(Kort bemærkning).

Margrete Auken (SF):

Jeg skal gøre det kort, og jeg har ingen forestilling om, at jeg får det sidste ord i den her diskussion, så nu siger jeg det her, og det bliver så mit sidste ord i denne her debat.

Jeg er ganske enig med hr. Arne Melchior i, at der er mange meget stærke dyrevenlige synspunkter i Bibelen, især vores skabelsesmyter, som jo oven i købet forudsætter, at vi helt holder op med at gå og spise hinanden. Der er slet ikke nogen, der spiser hinanden dér. Esajas 11 har den samme drøm også, det er stærkt i Det Gamle Testamente.

Men det, som præger denne her debat, som præger kristendommen, og også de gudløse kristne og i og for sig mange, mange jøder også, er jo, at livet er overordnet loven. Livet og samvittigheden er det, vi styrer efter. Og for at tage et andet bibelsk citat, som jeg tror – selv om det er fra Det Ny Testamente – at hr. Melchior vil være enig med mig i, det er dér, hvor der bliver sagt, at mennesket ikke er blevet til for sabbattens skyld, men sabbatten for menneskets skyld. Det er en bemærkning, Jesus kommer med, hvor nogen kommer og siger, at loven gælder, uanset om man er sulten eller ej.

Og det er så det, der er vores holdning i det her, at vi kan ikke bruge regler, hvad enten de står i Koranen, i Bibelen eller i Det Ny Testamente. Og der står mange regler i Det Ny Testamente, som vi ikke kunne drømme om at bruge, fordi de strider imod det, vi i dag siger, at vores samvittighed fortæller os, vi må.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Ja, det kan jo blive en meget høj debat, må man sige. Jeg vil forsøge at holde mig og forholde mig til det, det handler om. Jeg tror godt, at jeg kan sige til hr. Arne Melchior, at jeg allerede nu synes at kunne konstatere et flertal, som vil gå imod denne her dispensationsret.

Jeg må så spørge hr. Arne Melchior, når nu man synes, at det er helt i orden: Skal det så være sådan, at rituelle slagtninger uden bedøvelse skal være en generel ret? Jamen det er i og for sig det, der er gældende, for man må jo være lidt konsekvent. Altså enten det ene eller det andet.

Så vil jeg sige, at jeg har kæmpet for det her siden 1987. Dér startede jeg med at stille spørgsmål om det her, og det er min vurdering, at jo mere der bliver rørt ved det her emne, jo mere kommer man måske til den løsning, at man finder ud af en human måde at slagte på. Og nu kan jeg forstå, at der er nogle forhandlinger mellem overrabbiner Bent Lexner og Dyrlægeforeningen. Det synes jeg er positivt, men jeg tror til gengæld, at de forhandlinger alene finder sted, fordi der nu er en debat om det her, og denne her debat skal jeg i hvert fald nok holde i live, indtil vi får afskaffet denne her dispensationsret.

(Kort bemærkning).

Bent Hindrup Andersen (EL):

Jeg vil gerne give hr. Arne Melchior ret i, at den debat her er følelsesbetonet, vigtig. Der ligger lige om hjørnet i sådan en debat her en mulighed for at jage anderledes religioner, anderledes kulturer, og det er meget vigtigt, at man går meget præcist til det spørgsmål her. Det er jeg enig med hr. Arne Melchior i.

Så vil jeg gerne sige til hr. Arne Melchior: Når jeg nævnte det dér med at skille hovedet fra kroppen, er det kyllingeslagtningen, hvor den bliver erstattet i øjeblikket af en bedøvelse, jeg ikke er begejstret for. Dér ville jeg hellere have det andet. Det var ikke meningen, at man skulle gøre det ved de store kreaturer.

Jeg vil gerne spørge hr. Arne Melchior: Er det ikke sådan, at den bedøvelse, der foregår ved en bolt pistol, lider dyrene ikke under? Og er det så ikke sådan, at man egentlig godt kan gennemføre den jødiske slagtning, hvis man på én og samme tid laver snittet og så bruger en bolt pistol f.eks. på et kreatur? På den måde kunne man opfylde det, som jeg gerne ville præcisere i

loven, nemlig at det kom til at gælde for alle, at langsom aflivning, dvs. ved forblødning, skulle ske under bedøvelse.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Fru Pia Kjærsgaard mente at kunne konstatere et flertal for de foreliggende forslag. Det går over min forstand, men det må hun jo selv om.

Jeg skal bare desuden sige til fru Pia Kjærsgaard: Mon englænderne, franskmændene, italienerne, spanierne, tyskerne, hollænderne og belgierne også er dyrplagere, siden de trods mange debatter og grundige videnskabelige undersøgelser tillader den metode? Mon vi kan stemple alle dem som dyrplagere? Og så interesserer det mig selvfølgelig meget, at fru Pia Kjærsgaard ikke forsøgte at forsvare sine injurier på kanten af racisme, fordi hun ikke kan.

Må jeg så sige til fru Margrete Auken, som sagde, at livet er overordnet loven: Jeg vil sige det på en anden måde. Jeg vil sige, at det ikke er livet, der står i lovens tjeneste, men loven står i livets tjeneste, og det kan vi sikkert være enige om at finde hinanden på.

Og må jeg ikke sige, at disse slagtemetoder ikke primært anvendes, fordi det står skrevet i Bibelen, men de anvendes primært, fordi det er de humant set bedst tænkelige slagtemetoder, og det er også et svar til hr. Hindrup Andersen: Hvis der kan vises andet, som jeg sagde i min ordførertale, så skal inhumane slagtemetoder selvfølgelig ikke findes i dette land og helst ikke i noget land.

(Kort bemærkning).

Pia Kjærsgaard (DF):

Altså jeg kan lige så godt sige til hr. Arne Melchior: Alt hans racismevrøvl preller fuldstændig af på mig. Det lykkedes ikke for hr. Arne Melchior at dreje debatten hen på det, han gerne vil. Jeg synes, at denne her debat – bortset fra hr. Arne Melchior og så en enkelt utidig bemærkning fra fru Margrete Auken – har været aldeles god, og det er det, der er det fundamentale for mig.

Så vil jeg godt sige, at Dansk Folkeparti faktisk har stillet et spørgsmål i dag om, i hvilke europæiske lande det her finder sted, hvor der er dispensation, og så er jeg i øvrigt bedøvende ligeglad med, hvad der står i et eller andet EU-direktiv. Altså det er jeg helt kold over for. Det, det drejer sig om, er dyreværn; det er, om vi fortsat kan tillade denne her slags ting i Danmark. Det er det, debatten drejer sig om.

Og jeg kan lige så godt sige til hr. Arne Melchior: Jeg hopper ikke på den, selv om jeg godt kan forstå, at hr. Arne Melchior gerne vil have debatten til at dreje sig om noget helt andet.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg vil aldeles ikke have debatten til at dreje sig om noget helt andet, men jeg har dokumenteret ved citat fra begge forslagsstillerne, hvor det er, man vil hen, og udtalelserne er ikke trukket tilbage. Det handler om det samme, for det er jo i artikler om denne ting, at disse ting er skrevet: at jeg f.eks. og mange andre skal rejse ud af mit land, og at jeg overtræder loven, og begge dele er en fræk og uartig usandhed. Derfor taler jeg ikke om noget andet, men jeg taler netop om det, som sagen drejer sig om. Man har vel lov til, når man behandler et forslag, at granske motiverne hos forslagsstillerne.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Hr. Højland som ordfører for L 93.

Niels Højland (FP):

Jeg vil sige tak til de fleste ordførere, og jeg vil sige på Fremskridtspartiets vegne: Vort forslag – vil jeg i hvert fald gerne slå fast – har ikke nogen bagtanke, som hr. Arne Melchior vil pådutte os, men vi lever i et frit land, og vi lever i et frit demokrati, hvor man frit kan udtale sig og komme med meninger, og jeg vil selvfølgelig ikke angribe hr. Arne Melchior for at have de synspunkter. Men det er absolut ikke mine intentioner, og det bliver det heller ikke.

Jeg fastholder Fremskridtspartiets forslag, og jeg er glad ved den modtagelse, forslaget har fået, også fra justitsministeren og de fleste partier i Folketinget, og derfor ser jeg frem til en god og en seriøs behandling også i udvalget. Og som også justitsministeren har sagt, har man sat et arbejde i gang for at undersøge de nærmere omstændigheder omkring det her, og det ser jeg frem til, at vi får et godt udvalgsarbejde omkring det her.

Samtidig håber jeg også, at der er andre ud over dem, som er impliceret i det her, der begynder at interessere sig for det danske landbrug. Dem mangler vi på banen. Hvordan ser de på den slagteform? Hvordan ser de på den behandling af deres husdyr det sidste øjeblik af deres liv? Hvordan ser Dyrenes Beskyttelse på det? De har også været utrolig tavse på nuværende tidspunkt.

Jeg håber, at der er mange andre aktører, der kommer ind på banen her og tager del i den debat på en saglig måde, så vi ikke får den diskussion, som hr. Arne Melchior gerne vil lægge op til, for den vil jeg heller ikke under nogen omstændigheder deltage i. Men jeg vil sige tak til de fleste ordførere for den her saglige debat, vi har haft om det her problem.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg er da enig. Vi lever i et frit land, hvor enhver kan sige sin mening, og det gælder jo i ekstrem grad folketingsmedlemmer. Vi har en vis immunitet, men ligesom hr. Højland må have sin, så må jeg altså have min, og jeg har citeret hr. Højland for at have skrevet, at folk, der ikke vil spise normalt slagtet kød, må blive vegetarer eller rejse hjem.

Hr. Højland har selvfølgelig ikke svaret på, hvor det hjem er. Men jeg betragter det som en injurie, som en frækhed og som et godt skridt på vej til racisme. Og når hr. Højland har lov at sige det, han har sagt, har jeg vel også lov til at give det min karakteristik. Og den kan hr. Højland ikke gendrive.

I øvrigt vil jeg gerne sige til en tidligere taler – det var vist fru Pia Kjærsgaard – at jeg nok gad se, om det lykkes Folketingets flertal at få direktiver fra EU til at være ganske ligegyldige. Jeg er helt sikker på, at heller ikke det vil lykkes for fru Pia Kjærsgaard.

(Kort bemærkning).

Niels Højland (FP):

Jamen jeg vil gerne have, at hr. Arne Melchior læser Fremskridtspartiets forslag og måske går ind i det og peger på noget, der kan tangere i den retning, som hr. Arne Melchior mener, at det her forslag gør, for jeg synes altså, at det er urimeligt at tage en debat på den måde, og den vil jeg ikke deltage i.

Men jeg vil altså fastholde det forslag, der ligger. Og bemærkningerne til forslaget, som vi har skrevet, vil jeg stå til ansvar for.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg har i ni tiendedele af den tid, min ordførertale varede, beskæftiget mig med de foreliggende forslag. Jeg har udtrykkelig erklæret, at den jødiske religion såvel som den muslimske er nøjagtig lige så dyrekærlig som den kristne, som den alment danske osv. Ingen skal komme her

og tage patent på det. Så jeg har læst forslaget. Det var ikke nogen behagelig oplevelse, men jeg har læst det. Jeg har omtalt det, jeg har besvaret det.

Men jeg har desuden tilladt mig at klargøre bl.a. hr. Højlands rædselsfulde motiver til at stille forslaget. Det er klart, at man ikke stiller forslag om anskudte dyr, for det rammer alt for mange mennesker i dette land. Det tør man ikke, for det kunne koste stemmer. Men den sædvanlige forfølgelse af anderledes værende, af etniske, religiøse, nationale mindretal, som vi ser fra de partier, stikker også sit hoved klart frem her.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Fru Pia Kjærsgaard som ordfører for B 54.

Pia Kjærsgaard (DF):

Denne her form for rituel slagtning uden bedøvelse har været tilladt i hvert fald siden 1808. Man må jo konstatere og heldigvis for det, at der er sket utrolig meget på det dyreværns-mæssige siden, og det synes Dansk Folkeparti bestemt er godt.

Jeg vil godt helt klart skære ud i pap, at for Dansk Folkeparti drejer det her sig om dyreværn og intet andet, og jeg vil godt gøre visse ordførere opmærksomme på, at jeg i mange andre sammenhænge har taget dyrenes forhold op, fordi jeg synes, det trænger til en revision.

Nu er det jo rituelle slagtninger, vi debatterer her i dag, og derfor synes jeg, man skal forholde sig til det. Jeg kan også kun afslutningsvis konstatere, at det ser ud til, må jeg da så sige, at det da er både Venstre, De Konservative, SF, Enhedslisten og Fremskridtspartiet, der kan støtte Dansk Folkeparti i det her forslag. Jeg synes også, at justitsministeren – selv om der var sådan forskelligartede holdninger – var sådan nogenlunde og i hvert fald ikke afvisende og ville undersøge tingene nærmere.

Og jeg kan så kun sige både til justitsministeren og de øvrige ordførere, at det er helt sikkert, at Dansk Folkeparti vil holde fast i det her. Det kan jeg lige så godt sige med det samme. Det er ikke en sag, der bliver glemt eller gemt. Nu har vi forslaget liggende i Folketinget, og vi vil helt klart holde fast og forfølge det her forslag, til alt er belyst. Så må vi så finde ud af, hvordan vi bærer os ad, fordi der beklageligvis er så meget stor lukketid omkring de her rituelle slagtninger. Det synes jeg virkelig er beklageligt.

Og så må jeg sige, at jeg synes, det er positivt, at man i hvert fald er kommet så langt, at man

siger, at enten er det fuldstændig legalt, at man slagter rituelt uden bedøvelse – altså så man faktisk ikke behøver en dispensation – eller også så fjerner man den dispensation. Det er den konklusion, jeg synes, der må være efter de her debatter i dag. Jeg synes, det er utrolig positivt, at nogle dyrlæger er begyndt at tage afstand fra disse slagtinger, at de siger, at de af etiske årsager ikke ønsker at være med til dem, og at de mener, at de nu må forbeholde sig retten til at sige fra, hvis de ikke vil medvirke.

Men alt i alt skal jeg garantere et meget grundigt udvalgsarbejde fra Dansk Folkepartis side, og jeg vil stille alle de spørgsmål, der skal til for at opklare de ting, som hr. Arne Melchior og andre eventuelt kan være i tvivl om, hvis hr. Arne Melchior ikke selv får stillet dem, og det er hundrede procent sikkert, at denne sag vil blive fulgt til dørs, og at Dansk Folkeparti mener, at den dispensationsret, man har, bør afskaffes, og at man efter vores mening nu skal begynde at slagte alle dyr human og dyrevenligt. Det vil betyde en afskaffelse af dispensationsbestemmelsen, og det vil sige, at ingen dyr må slagtes uden forudgående bedøvelse.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Jeg skal bare for en ordens skyld oplyse for dem, der ikke ved det – for det fik jeg vist ikke sagt i min ordførertale før, og der er nok ikke mange her, der har set en slagting, hverken af den ene eller af den anden art; der er måske nogle, der har, men langt fra de fleste, går jeg ud fra – at selve snittet ifølge halal- og schæchtningsmetoden er identisk med bedøvelse. Hvis det ikke var det, ville jeg ikke gå ind for det. Men det ved folk, der ikke har sat sig nøjere ind i det, selvfølgelig ikke noget om, og det skal ikke bebrejdes dem.

Op med hensyn til dobbeltmoral eller dobbeltstandard eller dobbeltregelsæt har jeg i øvrigt ikke spor imod, at der findes forskellige standarder her i landet. For jeg går ud fra, at det stadig væk gælder, at der findes forskellige ting, vedrørende hvilke man kan have forskellige opfattelser og forskellig praksis.

Jeg tror f.eks., at det stadig væk er gældende, at en præst kan undlade at foretage visse former for vielser, og at en biskop kan undlade at godkende kvindelige præster. Sådan var det i hvert fald for ikke så mange år siden her i landet.

Så der er da ikke noget mærkværdigt i, at der kan gælde dobbelte regelsæt, og der er ikke tale

om dobbeltmoral eller dobbeltstandard i den forbindelse.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (for forslaget til folketings beslutnings vedkommende anden (sidste)) behandling vedtoges uden afstemning.

Første næstformand (Ivar Hansen):

Jeg foreslår, at lovforslaget og forslaget til folketingsbeslutning henvises til Retsudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den sidste sag på dagsordenen var:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 73:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af mindre erhvervsdrivendes mulighed for inddrivelse af tilgodehavender.

Af Søren Søndergaard (EL) og Frank Aaen (EL).
(Fremsat 3/12 96).

Forslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Justitsministeren (Frank Jensen):

Ifølge forslaget fra Enhedslisten pålægges regeringen inden udgangen af 1997 at fremsætte forslag og foretage ændringer af administrative forskrifter for at forbedre mindre erhvervsvirksomheders muligheder for at inddrive gæld.

Regeringen er enig i, at der er behov for en forbedring af navnlig mindre erhvervsvirksomheders muligheder for at inddrive deres tilgodehavender, for det er et problem, at mindre erhvervsvirksomheder i mange tilfælde opgiver at inddrive gæld hos private.

Der er derfor også allerede taget initiativ med hensyn til det første punkt i beslutningsforslaget, der går ud på, at der skal indføres en forenklet procedure i inkassosager. Mulighederne for at indføre en forenklet inkassoprocedure